HYVINKÄÄ

Hyvinvointia ja terveyttä edistävän yhdistystyön tukeminen Hyvinkäällä

Tilannekatsaus

Hyväksytty: Kaupunginhallitus 16.11.2026 § 305
Hyväksytty: Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta 28.10.2026 § 70

Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Simo Varjonen
Hyvinvointipäällikkö Panu Isotalo

Hyvinkään kaupunki hyte-työn tekijänä

Tehtävänä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

1. Tehtävä nousee **lainsäädännöstä**: Kunnan ja HVA:n **yhteisenä velvollisuutena** on edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä
   - Kuntalaki (410/2015)
   - Hyvinvointialuelaki (611/2021)
   - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki (612/2021)

2. Tehtävä nousee kymmenistä **kaupungin ja Keusoten suunnitelmista** (ml. Pelikirja ja Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma): ***Tehtävänämme on edistää*** *kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosioekonomista* ***hyvinvointia*** *sekä pitää yllä toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuin- ja elinympäristöä.*
   - **Pelikirja:** hyvinkaa_pelikirja_esite_120326_l.pdf
   - **Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma** hyvinvoiva-elamyskaupunki_hyvinkaan-kaupungin-hyvinvointi--ja-turvallisuus-suunnitelma-20272030_hyvaksytty.pdf

HYVINKÄÄ

- Kukin **organisaatio ja työntekijä edistää hyteä** siltä osin kuin se
  1. Kytkeytyy sen omiin **lakisääteisiin tehtäviin**
     - Valtiolla on 1 444, HVA:lla 300 ja **kunnalla 401 kpl**

       Julkisen hallinnon tiedonhallintakartta - Tutkihallintoa.fi
  2. Istuu sen omaan **strategiaan** ja sitoviin **TA-tavoitteisiin → 54 kpl (2027)**
  3. On mahdollista käytettävissä olevien, rajallisten **resurssien puitteissa**.

- Käytännössä **kaikki, mitä Hyvinkään kaupunki** ja **jokainen työntekijä (1 696 vuonna 2025) tekee, edistää hyteä**
  - Hyte ei kuulu vain ”jollekin muulle”, vaan se on **koko organisaation ja kaikkien yhteinen perustehtävä**
    - Kun siirrytään **pahoinvoinnin ja korjaavan työn** alueelle, osaaminen ja resurssit löytyvät Keusotelta (ent. sote-toimiala), sote-yhdistyksiltä, yrityksiltä, seurakunnilta

HYVINKÄÄ

TEAviisari-tulokset ja **HYTE-kerroin (THL)** osoittavat, että Hyvinkään kaupungin yhdessä tekemä **hyte-työ**

- on ollut **tuloksellista**
- on mennyt **eteenpäin**
- on ollut keskimääräistä **parempaa.**

Luonnollisesti **aina on kehitettävää**, sillä asiat muuttuvat, uusia tarpeita syntyy ja kilpailu kuntien välillä on tässäkin tiukkaa.

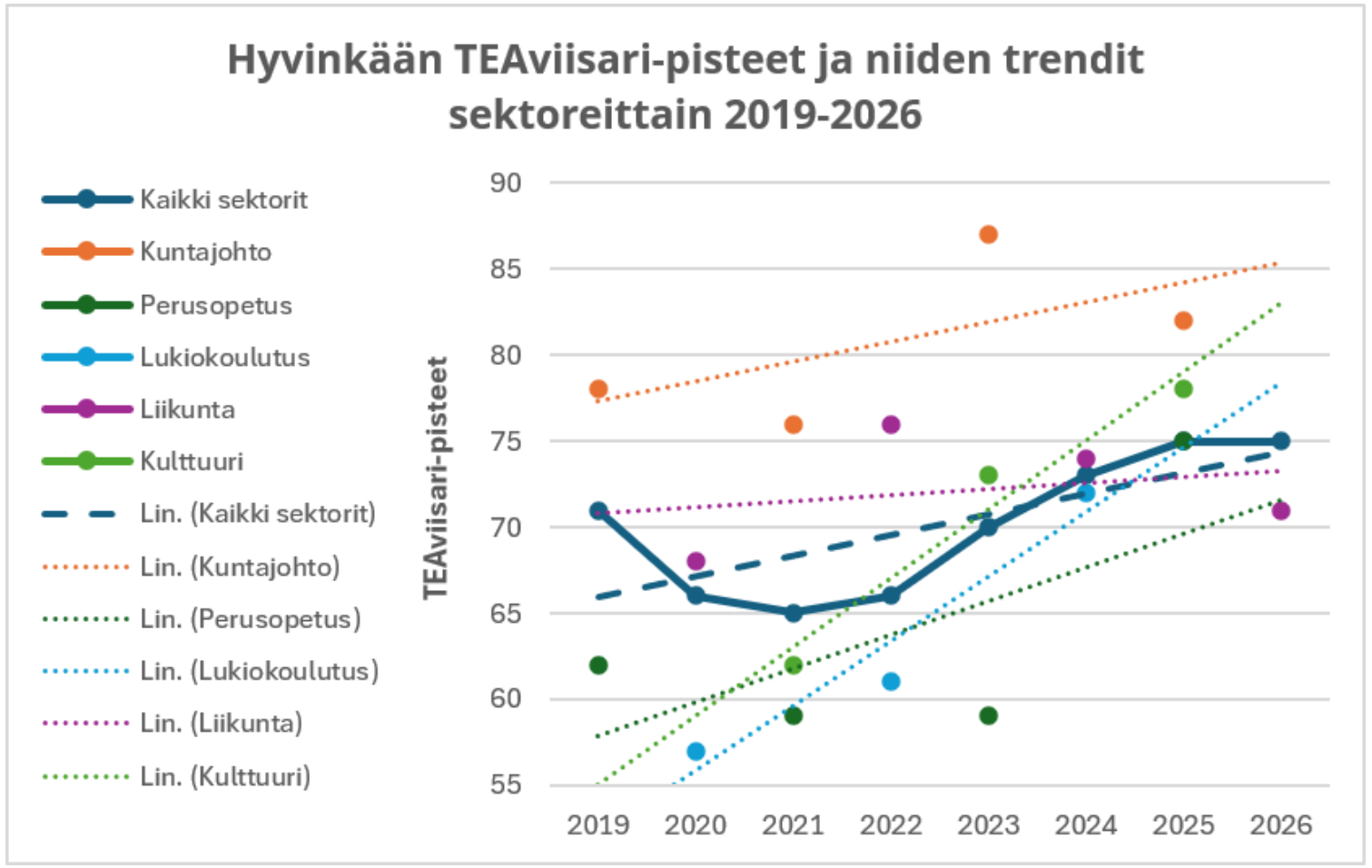

Pisteet	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kaikki sektorit	71	66	65	66	70	73	75	75
Kuntajohto	78		76		87		82	
Perusopetus	62		59		59		75	
Lukiokoulutus		57		61		72		
Liikunta		68		76		74		71
Kulttuuri			62		73		78	

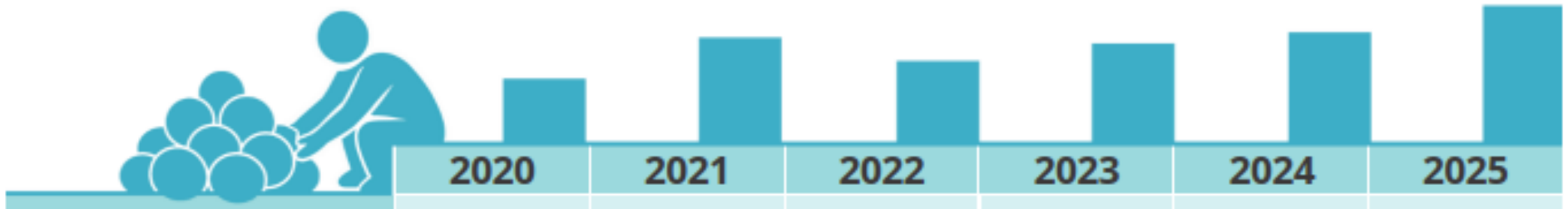

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin, €/asukas	16,4	18,7	17,6	18,4	18,8	20,0
HYTE-kerroin, 0–100	60	66	62	65	61	65
HYTE-kerroin, €	763 100	872 500	824 900	863 200	880 400	941 100

- HYTE-kertoimeen vaikuttavat TEAviisarin tulokset ja monet muut indikaattorit
- HYTE-kerroin Suomessa **keskimäärin 17,00–18,23 €/asukas**
  - Vaihteluväli kunnissa 7,50 – 22,00 €/asukas
- Hyvinkään HYTE-kerroin on 20,00 €

Hyvinvoinnin edistäminen yhteisenä tehtävänä

Hyten edistämisestä vastaa **jokainen toimija** oman lainsäädäntönsä, tehtäviensä ja resurssiensa mukaisesti

Hyvinkään kaupunki hyte-työtä tekevien yhdistysten tukijana

- Suomessa on **106 000 rekisteröityä yhdistystä**
  - joista 32 790 on uusimaalaisia
  - joista on 2 754 on keski-uusimaalaisia.

- **Hyvinkäällä on 726 rekisteröityä yhdistystä** https://yhdistysrekisteri.prh.fi/
  - Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso-, hyte- ja sote-toimijoiden lisäksi myös mm. uskonnollisia, ideologisia ja poliittisia toimijoita, vanhempainyhdistyksiä, ammattiyhdistyksiä jne.
  - Paljon myös ”pöytälaatikkoyhdistyksiä”

- **Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan** toiminnan piiriin kuuluu tämän hetkisten tietojen mukaan **233**

HYVINKÄÄ

Hyvinkään kaupungin tavat tukea hyteä tekeviä yhdistyksiä

1. Avustukset (€)

- Summat riippuvat talousarviossa asetetuista **määrärahoista**
- **Huomioidaan kokonaisuus**, kuten muu rahoitus
- Jakaminen **perustuu**
  - Suomen lakiin (esim. tasapuolisuus ja läpinäkyvyys, ei häiritä kilpailua)
  - Hallintosääntöön
  - Kulttuuri ja hyvinvointi –palvelualueen avustussääntöön

2. Testamenttirahat

3. Maksuttomat ja subventoidut tilat

4. Muu tuki

- Esim. asiantuntijuus, viestintätuki, materiaalit, kaupungintalon tilat, erilaiset hankinnat, kuntaosuudet ja muistamiset

1. Kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja turvallisuutta tukevaa työtä tekevien yhdistysten avustukset (€)

Yhdistysluokka	Lkm	Avustukset	Määrä (€)	Yhteensä
Liikuntaseurat	84	Kohde- ja toiminta-avustukset, Urheilusaavutukset	103 000 €	103 000 €
Kulttuuriyhdistykset	44	Kohde- ja kumppanuusavustukset	74 800 €	641 445 €
		Taideapurahat ja taidepalkinto (3 000 €)	26 400 €	
Kulttuurilaitokset	5	Kulttuuri- ja taidelaitosten avustukset*	540 245 €	
Nuorisoyhdistykset	10	Kohde- ja toiminta-avustukset	27 500 €	27 500 €
Hyte- ja sote-yhdistykset	89	Kohdeavustukset**	80 250 €	80 250 €
YHTEENSÄ KUHLA	**233*** **		**852 195 €**	
Opela*		*Musiikkiopisto*	*490 000 €*	
		Käsityökoulu	*55 400 €*	
			1 397 595 €	

HYVINKÄÄ

* *Hyvinkään Orkesteri ry 158 500 €, Hyvinkään Taiteilijaseura ry 10 890 €, Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiö 208 000 €, Rautatiemuseon säätiö 148 500 €, Taito Etelä-Suomi ry 14 355 €*

** *Kaupunki ja alueellinen ruoka-apuhanke tukevat (2026) ruoka-aputoimijoita 78 068 €, josta hyte-avustuksia 13 871 €, delegoitua valtionavustusta 25 500 €, kuntaosuus 2 725 € ja tilat 35 972 €*

*** *Avustusta hakeneita yhdistyksiä vähemmän, esim. ~30 hyte-yhdistystä vuosittain, kohteita useampia*

**** *Ostopalveluna myös mm. Elämäni Sankari ry*

Hyvinkää tukee VM:n tilinpäätöstietoihin perustuvien **THL-tilastojen** mukaan alueen kunnista **avokätisimmin hyte-työtä tekeviä yhdistyksiään**

* Yhdistysten määrä: PRH (avustettavia yhdistyksiä kunnissa vähemmän, esim. Hyvinkäällä 233 kpl)

Kunta	Asukkaita (hlöä)	Avustukset (€/asukas/v)	Avustukset yhteensä	Yhdistyksiä yhteensä*	Avustus / yhdistys
Hyvinkää	**47 015** *(23 %)*	**34 €**	**1 598 510 €** *(45 %)*	**726** *(26 %)*	**2 202 €**
Nurmijärvi	45 333	22 €	997 326 €	527	1 892 €
Tuusula	42 479	11 €	467 269 €	517	904 €
Pornainen	4 919	11 €	54 109 €	88	615 €
Järvenpää	46 944	7 €	328 608 €	587	560 €
Mäntsälä	20 912	5 €	104 560 €	309	338 €
Yhteensä (K-U)	207 602	-	**3 550 382 €**	**2754**	-
Keskiarvo (K-U)	-	**15 €**	**591 730 €**	-	**1 085 €**
Keusote	207 602	2 €	380 000 €	2 754	138 €

HYVINKÄÄ

- *Porvoo 40 €*
- *Lahti 29 €*
- *Kerava 27 €*
- *Hämeenlinna 25 €*
- *Riihimäki 22 €*

2. Testamenttivarat (270 021,22 €)

Valtionkonttorin kautta saatuja **testamenttivaroja,** osa on jo käytetty

1. **Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen** 46 379,28 €
   - Hyvinvointipäällikön esityksestä max. 4 650 €/v
   - Tähän asti liukuesteet, heijastinvaljaat, huomioliivit ym.
   - Jatkossa kulttuuri- ja kumppanustalon edistämiseen?
   - Lisätietoja esim. Kuhla 25.4.2024 § 22

2. **Lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan tukeminen** 111 200,73 €
   - Kulttuuri- ja tapahtumapäällikön esityksestä

3. **Lasten ja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy** 112 441,21 €
   - Palvelualueen viranhaltijat voivat tehdä esityksiä KJ:lle

HYVINKÄÄ

3. Maksuttomat ja subventoidut tilat

- Kaupunki edistää hyte-työtä merkittävästi tarjoamalla yhdistyksille ja kuntalaisille **maksuttomia tai vahvasti subventoituja tiloja**:
  1. **Sisä- ja ulkoliikuntaolosuhteet ja –tilat**
     - Subventio useimmiten 80-100 % todellisista kustannuksista
  2. **Kulttuuritoimijoille tarjotut tilat ovat pääasiassa maksuttomia**
     - Esimerkiksi Willatehtaan kulttuuritilat ja kaupungintalon väestösuoja
     - Subventio 100 %
  3. **Nuorisoyhdistyksille ja ryhmille tarjotut tilat ovat maksuttomia**
     - Välenojan ja Viertolan nuorisotilat poistuvat osana sivistystoimen palveluverkkouudistusta
     - Subventio 100 %
  4. **Yhteisötalo Onni Paavolassa**
     - Rusakot Puskassa ry (ruoka-apu)
     - Subventio 100 %
  5. **Järjestökeskus Onnensilta Willatehtaalla** → ~60 sote-yhdistystä
     - Vuokrasopimus voimassa 30.6.2027 asti
     - Kaupunki maksaa vuokraa ulos 58 500 € ja saa takaisin 22 000 €
     - Subventio 62 %

4. Muu tuki

- **Kaupungin omat tilat**
  - Esim. kaupungintalon aula ja kokoustiloja, Kirjasto, Taika, Pointti, Spotti
    - Vanhustenviikon juhla, Joulumummolat, Hyte-kinot, EPT-tapahtumat jne.
- **Asiantuntijuus**, koordinointi, tiedolla johtaminen
  - Esim. erilaiset suunnitelmat ja selvitykset, kuten Yhdistyskysely 2026
  - https://www.hyvinkaa.fi/globalassets/hyvinvointi-ja-terveys/liitteet/hyvinkaan-kaupungin-yhdistyskysely-2026---loppuraportti.pdf
- **Viestintätuki**
- **Materiaalit**, tarjoilut, hankinnat, laitteet, ohjelmat
- **Kuntaosuudet**, omarahoitusosuudet
- **Muistamiset** (yhdistysten merkkipäivät ym.)

HYVINKÄÄ

Hyte-työn tukemisen näkymät vuodelle 2027

- Kaupungin ja Keusoten **avustusmäärärahat pysynevät samana** kuin 2026, vaikka taloustilanne on molemmilla haastava

- **Testamenttivaroista** saadaan hieman **liikkumavaraa**

- **Tiloissa muutoksia:**
  - **Kulttuuri- ja kumppanuustalo**
    - **Onnensilta** Willatehtaalla 30.6.2027 asti → **Kulttuuri- ja kumppanuustalo** Laureaan syksyllä 2027 (lisätietoja toimintamallissa)
  - **Partiot:** Välenoja ja Viertola poistuvat → Tilat Laureasta ja Paavolan koulusta
  - **Yhteisötalo Onni** on kehittämiskohde, mutta toistaiseksi käytössä

- Jatketaan myös **muuta tukemista entiseen malliin**:
  - Kaupungintalon tilat, viestintätuki, pieniä hankintoja, lisäkäsiä,…

HYVINKÄÄ

Muuta huomioitavaa

- **Talousarviossa asetetaan raamit, joissa pysyttävä**

- **Ulkopuolisten tahojen myöntämä rahoitus on vaarassa**
  - **Viisi** hyvinkääläistä **STEA-yhdistystä** saa **796 420 €**
    - Hyvinkään Yhdistykset ry (210 756 €), Hyvinkään Nuorisoasuntoyhdistys ry (92 700 €), Elämäni Sankari ry (269 363 €), Hyvinkään Omaishoitajat ry (126 950 €) ja Mielenterveysyhdistys Hyvinkään Verso ry (96 651 €)
    - STEA-avustusta saa lisäksi 9 muuta, kuten Hymise, Suvanto ry, Siskot ja Simot ry
    - Hyvinkääläisistä **sote-yhdistyksistä 6 % saa STEA-avustusta**
      - Suurin osa pärjää jäsenmaksuilla, kaupungin tuella (avustukset ja tilat) sekä palveluiden ja tuotteiden myynnillä (Yhdistyskysely 2026)
    - Suomessa on 9 000 sote-yhdistystä, joista 686 (7 %) saa STEA-avustusta
    - **STEA-rahoitus pienenee, mutta ei ole loppumassa kokonaan**
    - **STEA-rahoitteiset yhdistykset tärkeitä koordinoijia ja yhteen kokoajia**

  - **Muitakin**, kuten Keusotea ja OKM:tä, uhkaa leikkaukset
    - **Keusoten avustushaku** 15.1.-15.2.2027
    - Keusote ja kunnat myös **ostavat palveluita** yhdistyksiltä

HYVINKÄÄ

Kiitos!

